

SLOVENSKÝ ZVÄZ ASTRONÓMOV

Tomášovská 63, 979 01 Rimavská Sobota

info@szaa.org, www.szaa.org

Tlačová správa Slovenského zväzu astronómov

Magický august na oblohe

(odhryznuté Slnko, lietavice aj červený Mesiac)

Mesiac august bude skutočne výnimočný. Čaká nás skvelé zatmenie Slnka, množstvo padajúcich hviezd a dokonca aj zatmenie Mesiaca.

Zatmenie Slnka

12. augusta nastane úplné zatmenie Slnka, ktoré od nás bude viditeľné ako čiastočné, no s veľkou fázou. Bude to najvýraznejšie zatmenie od roku 1999, na západe Slovenska Mesiac zakryje Slnko na 85 %. Ak by sme chceli vidieť zatmenie úplné, museli by sme vycestovať do Grónska, na Island alebo do Španielska.

Zatmenie si teda určite nenechajme ujsť, veď to posledné, no len s malou fázou (~4 %) nastalo 29. 3. 2025 a nasledujúce bude 2. 8. 2027 a aj to zakryje Mesiac slnečný kotúč len z necelej polovice (~43 %). Výraznejšie zatmenie, dokonca prstencové, sa bude dať od nás vidieť až 13. 7. 2075.

Zatmenie bude pozorovateľné až v podvečer, výhodu budú mať pozorovatelia na západnom Slovensku, kde Slnko zapadá neskôr a zo Slnka bude „odhryznuté“ viac. Zatmenie od nás uvidíme len nízko nad horizontom, jeho maximálna fáza však nastane až po západe Slnka. Pozorovanie „odhryznutého Slnka“ tesne nad obzorom bude veľmi pekné, pripomínajúce „rohy býka“ sklonené k obzoru. Na pozorovanie si vyberme miesto s odkrytým západným obzorom, aby nám terénne nerovnosti nebránili v pozorovaní.

Pri pozorovaní je mimoriadne dôležité dbať na ochranu zraku. Bežné tmavé slnečné okuliare sú nevhodné, použijeme tmavé zväčškové sklo (13 – 14) alebo ešte lepšie špeciálne okuliare určené na pozorovanie Slnka, ktoré dostanete na každej hviezdárni. Najbezpečnejšie pozorovanie Slnka ďalekohľadom je v projekcii, prípade s vhodným filtrom pred objektívom. Na Slovensku jedny z najlepších pozorovacích podmienok budú na Devínskej Kobyle a na hrade Devín, kde stretnete aj hviezdárov s ďalekohľadmi.

Viac o tomto zatmení Slnka je na stránke www.szaa.org.

Lietavice – Slzy sv. Vavrinca

Noc po zatmení bude tiež výnimočná, v maxime činnosti bude najznámejší meteorický roj Perzeidy. Za ideálnych podmienok môže zenitová hodinová frekvencia dosiahnuť približne 100, skutočný počet meteorov, ktoré uvidí jeden pozorovateľ, bude nižší. Roj je síce v činnosti od 17. júla až do 24. augusta, no s najhustejšou časťou prúdu meteoroidov, prachových častíc uvoľnených z jadra z kométy 109P/Swift-Tuttle, sa Zem stretáva práve okolo 12. augusta. Roj je pomenovaný podľa súhvezdia Perzeus, kde sa nachádza radiant roja, miesto na oblohe, odkiaľ meteory zdanlivo vylietavajú.

Pomenovanie Slzy svätého Vavrinca sa spája s umučením tohto svätca cisárom Valeriánom 10. augusta 258. Niekoľko dní po jeho upálení ľudia videli množstvo „padajúcich hviezd“, ktoré im pripomínali slzy sv. Vavrinca.

Na pozorovanie Perzeid si vyberme miesto dostatočne ďaleko od svetelného znečistenia, napríklad v našich parkoch tmavej oblohy Veľká Fatra, Muránska planina či skvelé Poloniny. Tento rok budú podmienky uvidieť veľa meteorov veľmi dobré, keďže Mesiac je v nove.

Meteory síce uvidíme už od večerných hodín, no najviac ich bude až v druhej polovici noci a nadržanom, keď je radiant roja najvyššie nad obzorom.

Zatmenie Mesiaca

Dňa 28. augusta, len dva týždne po skvelom zatmení Slnka sa náš vesmírny spolupútnik Mesiac dostane do zemského tieňa, a my sa nadržanom potešíme jeho čiastočným zatmením. Aby sme ho však videli, musíme si ráno trochu privstať. Polotieňová fáza zatmenia začne pred pol štvrtou, neskôr bude ľavý okraj Mesiaca mierne tmavnúť, akoby bol zadymený, Mesiac sa stále viac dostáva do polotieňa. Plného tieňa Zeme sa dotkne o 4:34, začína zatmenie čiastočné. Mesiac sa bude čoraz viac ponárať do plného tieňa Zeme a jeho zatmená časť bude mať krásny červenkastý nádych spôsobený prechodom dlhovlnnej časti spektra zemskou atmosférou. Obloha však bude čoraz svetlejšia, pred 6. hodinou vyjde Slnko a zakrátko zapadne aj zatmený Mesiac.

RNDr. Pavol Rapavý

Maximálna fáza zatmenia viditeľná zo stredy Slovenska pred západom Slnka.

mesto	začiatok zatmenia	h [°]	F [%]	západ Slnka	maximum zatmenia	koniec zatmenia
Prešov	19:19:39	5	62,0	19:56	<i>20:10:33</i>	<i>20:59:17</i>
Žilina	19:19:58	6	81,8	20:08	<i>20:11:23</i>	<i>21:00:32</i>
Košice	19:20:06	5	59,8	19:56	<i>20:10:59</i>	<i>20:59:41</i>
Banská Bystrica	19:20:38	6	75,9	20:04	<i>20:11:55</i>	<i>21:00:56</i>
Trenčín	19:20:38	7	84,1	20:09	<i>20:12:09</i>	<i>21:01:22</i>
Rimavská Sobota	19:20:57	5	67,1	20:00	<i>20:12:01</i>	<i>21:00:51</i>
Nitra	19:21:32	6	80,3	20:07	<i>20:12:58</i>	<i>21:02:05</i>
Bratislava	19:22:02	7	85,3	20:11	<i>20:13:39</i>	<i>21:02:54</i>

Zatmenie Slnka 12. 8. 2026 [SELČ]

*h – výška nad obzorom, F – fáza zatmenia pri západe Slnka
(časy označené italicou už pozorovateľné nebudú)*

Perzeidy v roku 2020 (foto: Petr Horálek)

Zatmenie Mesiaca 28. 8. 2026 (P. Rapavý)